

**EUROASIA JOURNAL OF
SOCIAL SCIENCES**

**3. ANADOLU
ULUSLARARASI
SOSYAL BİLİMLER
KONGRESİ**

DIYARBAKIR 28-29 Aralık 2019

KONGRE TAKVİMİ
Özetlerin gönderileceği son tarih: 23 Aralık 2019
Tam metinlerin gönderileceği son tarih: 28 Aralık 2019
Kongre kitabı yayın tarihi: 30 Aralık 2019

Ayrıntılı Bilgi İçin: www.anadolukongre.org

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ KİTABI

EDİTÖR:

DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULSEMET AYDIN

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ KİTABI

ANADOLU KONGRELERİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

28-29 ARALIK 2019
DIYARBAKIR

EDİTÖR:

DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULSEMET AYDIN

UBAK YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI : 2018/42945)
TÜRKİYE

anadolukonresi@gmail.com

www.ubak.org.tr

<https://www.anadolukongre.org/>

Bu kitabın tüm hakları UBK Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

UBK Publications – 2019 ©

Yayın Tarihi : 31.12.2019

ISBN: 978-605-80174-4-3

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

ANADOLU KONGRELERİ
1. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

28-29 ARALIK 2019
DİYARBAKIR

DÜZENLEYEN KURUMLAR

UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi
Derneği

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı: Dr.Mehmet Fırat Baran
Düzenleme Kurulu Başkanı: Dr. Gültekin Gürçay
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Leman Kuzu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Nadire Kantarcioğlu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Euroasia Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Ubak Uluslararası Bilimler Akademisi Yayınevi Editörlüğü
Genel Koordinatör: Amaneh Manafidizaji

YABANCI KONUŞMACILAR

НАРАНЦЭЦЭГ ЭНХТУЯА (Монгол улсын их сургууль) Моғолстан
Amaneh Manafidizaji (Tebriz İslami Sanatlar Üniversitesi) – İran
Khorram Manafidizaji (Tebriz İslami Sanatlar Üniversitesi) - İran
Aytən Hüseynova (Bakü Devlet Üniversitesi) – Azerbaycan
Elgün Kahramanov (Bakü Devlet Üniversitesi) – Azerbaycan
Феруза ҚУРБОНОВАҚ (Ўқон Давлат педагогика институти катта ўқитувчиси) - Uzbekiston
ж.ғ.м., аға оқытушы Садыкова Дамежан Адилхановна (ҚазМемҚызПУ, Алматы қаласы)
Tamar Beridze (Batum Üniversitesi) – Gürcistan
Mohamed Mohamedelhassan (Ondokuz Mayıs Üniversitesi) – Sudan

KONGRE DİLLERİ

TÜRKÇE (Tüm Lehçeleri) - İNGİLİZCE - RUSÇA - FARŞÇA - ÇİNCE - ARAPÇA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Yunir Abdrahimov

Ufa State Petroleum Technological
University

Prof. Dr. Ömer DALMAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Lale Sariye AKAN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Nermin DEMİRKOL

Kocaeli Üniversitesi

Prof. Dr. Burcu Semir AKEL

Kültür Üniversitesi

Doç. Dr. Yusuf DOĞAN

Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Nürettin AKÇAKALE

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Sibel DUMAN

Bingöl Üniversitesi

Dr. Yelderem AKHOUNDNEJAD

Şırnak Üniversitesi

Dr. Öğretim Görevlisi Filiz

ERYILMAZ

Uludağ Üniversitesi

Dr. Fatih BAL

İstanbul Gelişim Üniversitesi

Prof.Dr. Mehmet ERYILMAZ

Uludağ Üniversitesi

Dr. Baurcan BOTAKARAEV

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif Fakher

Ürdün Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa BAYRAM

İstanbul Gelişim Üniversitesi

Doç. Dr. Abbas Ghaffari

Tebriz Üniversitesi

Prof. Dr. Ariz Avaz GOZALOV

Moskova Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ
İstanbul Gelişim Üniversitesi

Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ
Munzur Üniversitesi

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA
Bakü Avrasya Üniversitesi

Prof. Dr. Sibel SİLİCİ
Erciyes Üniversitesi

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA
Özbekistan Bilimler Akademisi

Dr. Mustafa TAŞCANOV
Harran Üniversitesi

Doç. Dr. Tüba KARAHİSAR
Fenerbahçe Üniversitesi

Dr. Abdalnaim TEMUR
İstanbul Gelişim Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet KAYA
Dicle Üniversitesi

Dr. Yıldırım İsmail TOSUN
Şırnak Üniversitesi

Doç. Bülent KURTIŞOĞLU
İstanbul Teknik Üniversitesi

Dr. Mehmet Settar ÜNAL
Şırnak Üniversitesi

Dr. Mahmut MODANLI
Harran Üniversitesi

Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ
Urumiye Üniversitesi

Doç. Dr. Yaprak I. OZDEMİR
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Binnur MERİÇLİ YAPICI
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

KONGRE PROGRAMI**NOT:**

- Kongre Merkezinin Kuralları Gereğince Kongre Alanına Sadece Sunum Yapacak Kişi Alınabilecektir. Refakatçi Veya Dinleyici Olması Durumunda Önceden Dinleyici Ücreti Yatırılması Gerekmetedir.
- Oturum Başlamadan Önce Tüm Katılımcıların Sunum Salonunda Bulunmaları Gerekmetedir . Oturum Başladıktan Sonra Kimse Salona Alınmayacaktır.kongre Katılım Sertifikaları, Tüm Katılımcıların Sunumları Bitince Verilecektir.
- Kayıt İşlemleri Oturum Saati Başlamadan En Az 30 Dakika Önce Yapılacaktır
- Sunum Süresi Her Bildiri İçin 10 Dakikadır.

ANADOLU KONGRELERİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
28-29 ARALIK 2019
DİYARBAKIR
28 ARALIK 2019**KAYIT İŞLEMLERİ 8:00- 8:30**

Salon1 Oturum 1:	8:30 -11:00	Salon 2 Oturum 1:	8:30 - 11:00
OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ABDULSEMET AYDIN		OTURUM BAŞKANI: DR. ÖĞR. ÜYESİ, ERHAN POLAT	
PROF. DR. ARDA ARIKAN PROF. DR. NURTEN BİRLİK		MUHAMMED SAİD BOSTANCI PROF. DR. YÜCEL AYRIÇAY	
James Clarence Mangan'ın Osmanlı Şiiri Üzerine Yazdığı Notlar: "LITERAE ORIENTALES. OTTOMAN POETRY. FIFTH ARTICLE."		Katılım Ve Mevduat Bankalarının 2007-2017 Dönemi Finansal Performanslarının Oran Analizi Yoluyla Karşılaştırılması	
PROF. DR. NURTEN BİRLİK PROF. DR. ARDA ARIKAN		DR.ÖĞR. ÜYESİ ZÜLKİF YALÇIN	
J. C. Mangan'da Çok Katmanlı Bir Kategori Olarak Zaman Ve Kervan/Kervansaray/Han Metaforu		Ticari Kârdan Mali Kâra Geçişin Muhasebeleştirilmesi: Bir Uygulama Örneği	
PROF. DR. BÜLENT KURTIŞOĞLU		DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM BORA ORAN	
Türkiye' deki Üniversitelerde Sanat Eğitiminin Akademik Yapılanmaları		Küreselleşme Karşıtlarının Tezleriyle Küreselleşme Eleştirileri	
PROF. DR. BÜLENT KURTIŞOĞLU		DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM BORA ORAN	
Sivil Toplum Kuruluşlarının Sanat Alanında Eğitime Katkıları; Belediye Konservatuarları Örneği		Sürdürülebilir Kalkınma - Yoksunluk Sorunlarına Çareler	
DOÇ.DR. ŞENGÜL KOCAMAN		FIRAT ARSLAN	
Fernando Arrabal Tiyatrosuna Genel Bir Bakış		Rasyonelite Kavramına Eleştiri Olarak; Davranışsal Ekonomi	

AYHAN ASLANOĞLU	FIRAT ARSLAN
Uzak Doğu Dinlerinde Tanrılara Tapınma Aracı: Kansız Kurban	Globaleşme Ve Bölgesel İktisat Çerçevesinde Van İli Turizm Rehberi
SELİME MENTEŞ ÇOLAK FATOŞ NESLİHAN ARĞUN MERUYERT KAYGUSUZ	NİLGÜN SANALAN BİLİCİ ABDULKADİR UYRUN
Yün Halı İpliklerinin Parthenocissus quinquefolia L. Yaprak Ekstraktı İle Boyanması	Erzurum Turizm Talep Analizi Ve Turizm Sorunlarının Belirlenmesine Yönelik Bir İnceleme
SEHER CEYLAN FATOŞ NESLİHAN ARĞUN MERUYERT KAYGUSUZ	PROF. DR. NURAY SELMA ÖZDİPÇİNER ÖĞR. GÖR. AHMET ÇETİN Yöre Halkının Turizm Politikalarına Güveni: Pamukkale Örneği
Serinhisar El Sanatları Ürünlerinin Kültürel Turizme Katkısı	ÖĞR. GÖR. AHMET ÇETİN PROF. DR. NURAY SELMA ÖZDİPÇİNER
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ABDULSEMET AYDIN	Karahayıt Termal Turizm Potansiyelinin Swot Analizi İle Değerlendirilmesi
Bir Plastik Sanat Analizi Örneği Olarak Cizre Ulu Camii Kapı Ve Tokmakları	DR. ÖĞR. ÜYESİ SONGÜL ÖZER
ŞENGÜL ACİL	Konaklama İşletmeleri Ve Uygulanan Animasyon Faaliyetlerinin Hizmet Satışlarına Etkisi: Kavramsal Bir Değerlendirme
Marianne Jorgensen'in Pink M.24 Chaffee Adlı Eserinin Feminist Sanat Pratiği Açısından Değerlendirilmesi	DR. ÖĞR. ÜYESİ SONGÜL ÖZER
ŞENGÜL ACİL BARIŞ AYDIN	Turizm Sektöründe Sürdürülebilirlik: Kavramsal Bir Değerlendirme
Nil Yalter'in Başsız Kadın Adlı Eserinin Göstergebilimsel Çözümlemesi	DR. ÖĞR. ÜYESİ, ERHAN POLAT
KÜBRA ARSLAN	Aile Şirketlerinde Kontrol Faaliyetlerinin Önemi:TRC3 Bölgesi Üzerine Bir Araştırma
Sosyal Medyanın Tüketici Davranışlarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma: Instagram Reklamları	DR. ÖĞR. ÜYESİ, ERHAN POLAT
DR. ÖĞR. ÜYESİ, ÖNDER YAYLA ÖĞR. GÖR., ŞEYDA YAYLA PROF. DR., ANADOLU SEMRA GÜNAY AKTAŞ	Şirketlerin Risk Algısı İle Dış Ticaret İlişkisi: Trc3 Bölgesi Üzerine Bir Araştırma
Gastronomi Turizminde Coğrafi İşaretili Ürünlerin Kullanılmasına Yönelik Mekânsal Bir Değerlendirme	ÖĞR. GÖR. MÜCAHİT ÇİTİL
DR. ÖĞR. ÜYESİ, ÖNDER YAYLA ÖĞR. GÖR., ŞEYDA YAYLA	Küresel Üretim Ağları Ve Lojistik Sektörü: Otomotiv Sanayi FordOtosan Örneği
Kadirli Mutfağı Üzerine Bir Değerlendirme	H. YUSUF GÜNGÖR
DOÇ.DR. FATMA FİDAN Eko Belediyecilik: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Örneği	İflas Etmiş İki Firmanın Finansal Verileri Açısından İncelenmesi (Aır Berlin Ve Monarch)
DOÇ.DR. FATMA FİDAN	H. YUSUF GÜNGÖR

İÇİNDEKİLER	
KONGRE KÜNYESİ	
BİLİM VE DANIŞMA KURULU	
KONGRE PROGRAMI	
İÇİNDEKİLER	
SÖZLÜ SUNULMUŞ BİLDİRİ METİNLERİ	
Arda Arıkan & Nurten Birlik	
<i>JAMES CLARENCE MANGAN'IN OSMANLI ŞİİRİ ÜZERİNE YAZDIĞI NOTLAR: "LITERAE ORIENTALES. OTTOMAN POETRY. FIFTH ARTICLE."</i>	1
Nurten Birlik & Arda Arıkan	
<i>JAMES CLARENCE MANGAN'DA ÇOK KATMANLI BİR KATEGORİ OLARAK ZAMAN VE KERVAN/KERVANSARAY/HAN METAFORU</i>	7
Bülent KURTİŞOĞLU	
<i>TÜRKİYE' DEKİ ÜNİVERSİTELERDE SANAT EĞİTİMİNİN AKADEMİK YAPILANMALARI</i>	14
Bülent KURTİŞOĞLU	
<i>SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ SANAT ALANINDA EĞİTİME KATKILARI; BELEDİYE KONSERVATUARLARI ÖRNEĞİ</i>	27
Şengül KOCAMAN	
<i>FERNANDO ARRABAL TİYATROSUNA GENEL BİR BAKIŞ</i>	35
Ayhan ASLANOĞLU	
<i>UZAK DOĞU DİNLERİNDE TANRILARA TAPINMA ARACI: KANSIZ KURBAN</i>	41
Abdulsemet Aydın	
<i>BİR PLASTİK SANAT ANALİZİ ÖRNEĞİ OLARAK CİZRE ULU CAMİİ KAPI VE TOKMAKLARI</i>	42
Şengül ACİL	
<i>MARIANNE JORGENSEN'İN PINK M.24 CHAFFEE ADLI ESERİNİN FEMİNİST SANAT PRATİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	47
Şengül ACİL & Barış AYDIN	
<i>NİL YALTER'İN "BAŞSIZ KADIN VEYA GÖBEK DANSI" ADLI VİDEO ESERİNİN GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ</i>	52
Önder YAYLA & Şeyda YAYLA	
<i>KADIRLI MUTFAĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME</i>	60
Önder YAYLA & Şeyda YAYLA	
<i>GASTRONOMİ TURİZMİNDE COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLERİN KULLANILMASINA YÖNELİK MEKÂNSAL BİR DEĞERLENDİRME</i>	73
Fatma FİDAN	
<i>TÜRKİYE'DE LGBTİ BİREYLER VE ONUR YÜRÜYÜŞÜ: MEDYADA ONUR YÜRÜYÜŞÜNÜN GÖRÜNÜMÜ</i>	85
Fatma FİDAN	
<i>EKO BELEDİYESİ: SAKARYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ</i>	86
Muhammed Turhan & Tuncay Yavuz Özdemir	
<i>İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ GELİŞİM İHTİYAÇLARI VE MESLEKİ GELİŞİM ENGELLERİ</i>	87
Tuncay Yavuz Özdemir & Muhammed Turhan	
<i>OKUL MÜDÜRLERİNİN BİR ÖĞRETİM YILINDA ÇEŞİTLİ İŞLERE AYIRDIKLARI ZAMANIN ANALİZİ</i>	92
Hanife Bıdırdı	
<i>TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNDE TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI REKABET GÜCÜ'NÜN SEÇİLMİŞ ASYA ÜLKELERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI</i>	97
Muhammed Said BOSTANCI & Yücel AYRIÇAY	109

KATILIM VE MEVDUAT BANKALARININ 2007-2017 DÖNEMİ FİNANSAL PERFORMANSLARININ ORAN ANALİZİ YOLUYLA KARŞILAŞTIRILMASI	
Zülkif YALÇIN	
TİCARİ KÂRDAN MALİ KÂRA GEÇİŞİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ: BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ	127
İbrahim Bora ORAN	
KÜRESELLEŞME KARŞITLARININ TEZLERİYLE KÜRESELLEŞME ELEŞTİRİLERİ	139
İbrahim Bora ORAN	
SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA - YOKSUNLUK SORUNLARINA ÇARELER	140
Fırat Arslan	
GLOBALLEŞME VE BÖLGESEL İKTİSAT ÇERÇEVESİNDE VAN İLİ TURİZİM POTANSİYELİ	141
Fırat Arslan	
RASYONEL KAVRAMINA ELEŞTİRİ OLARAK; DAVRANIŞSAL EKONOMİ	155
Nilgün Sanalan Bilici & Abdulkadir Uyrun	
ERZURUM TURİZM TALEP ANALİZİ VE TURİZM SORUNLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR İNCELEME	167
Ahmet Çetin & Nuray Selma Özdiçiner	
TERMAL TURİZMDE KARAHAYIT'IN TURİZM POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	179
Nuray Selma Özdiçiner & Ahmet Çetin	
YÖRE HALKININ TURİZM POLİTİKALARINA GÜVENİ: PAMUKKALE ÖRNEĞİ	190
Songül ÖZER	
KONAKLAMA İŞLETMELERİ VE UYGULANAN ANİMASYON FAALİYETLERİNİN HİZMET SATIŞLARINA ETKİSİ: KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME	199
Songül ÖZER	
TURİZM SEKTÖRÜNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME	204
Erhan POLAT	
AİLE ŞİRKETLERİNDE KONTROL FAALİYETLERİNİN ÖNEMİ: TRC3 BÖLGESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	209
Erhan POLAT	
ŞİRKETLERİN RİSK ALGISI İLE DIŞ TİCARET İLİŞKİSİ: TRC3 BÖLGESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	222
H. Yusuf GÜNGÖR	
KÂHTA'NIN GASTRONOMİ TURİZMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	229
H. Yusuf GÜNGÖR	
İFLAS ETMİŞ İKİ FİRMANIN FİNANSAL VERİLERİ AÇISINDANDAN İNCELENMESİ (AIR BERLİN VE MONARCH)	234
Mücahit ÇİTİL	
KÜRESEL ÜRETİM AĞLARI VE LOJİSTİK SEKTÖRÜ: OTOMOTİV SANAYİ FORD OTOSAN ÖRNEĞİ	235
Alper Tutcu & Cafer Şafak Eysel	
MOBBİNG, MOBBİNGİN YÖNETİMİ VE İŞLETME ÇALIŞANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	237
Nazlı TEKMAN & Hikmet AKYOL & Kübra KARAKUŞ	
EKONOMİK BÜYÜMEYİ ETKİLEYEN KÜRESEL FAKTÖRLERİN SORGULANMASI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	247
Hikmet AKYOL & Harun CAN & Melahat BATU AĞIRKAYA	
CDS PRİMLERİ VE PETROL FİYATLARI ARASINDAKİ ASİMETRİK İLİŞKİ NEDİR?	259
Nazan ŞAHİN	
16. VE 17. YÜZYILLARDA OSMANLI KÜLTÜRÜNÜN MACAR KÜLTÜRÜ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	269

Şeyma TUNÇAY & Fatma Gül CİRİNLIOĞLU & Zafer CİRİNLIOĞLU	282
<i>YABANCILAŞMA KAVRAMINA İLİŞKİN BAZI DEĞERLENDİRMELER</i>	
Fatma Gül CİRİNLIOĞLU & Zafer CİRİNLIOĞLU & Zafer CİRİNLIOĞLU	287
<i>EVLİ BİREYLERİN DİNDARLIĞI VE ÇİFT UYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÇATIŞMA ÇÖZME BİÇİMLERİNİN ARACI ROLÜ</i>	
İbrahim Halil GÜZEL	295
<i>SOSYAL POLİTİKA UYGULAMALARINDA YEREL YÖNETİMLER VE SOSYAL BELEDİYESİ</i>	
İbrahim Halil GÜZEL	303
<i>TÜRKİYE'DE SİVİL TOPLUM TARTIŞMASI</i>	
Şehmus KURTULUŞ	311
<i>THE ICC'S JURISDICTION OVER THE NATIONALS OF NON-PARTY STATES: A COMPARISON OF THE TURKISH AND AMERICAN POSITIONS</i>	
Şehmus KURTULUŞ	324
<i>THE ICC'S JURISDICTION OVER THE CRIME OF AGGRESSION: IMPLICATIONS FOR NEW AND NON-PARTIES</i>	
Khorrām MANAFİDİZAJİ	335
<i>ÇEVRESEL SANATÇI AHMAD NADELİYAN'IN ESRLERİNİN İNCELENMESİ</i>	
Özcan Ekici	336
<i>SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNE GÖRE KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ TOPLUMSAL DEĞERLERE ETKİSİ</i>	
İlyas Aktaş	337
<i>YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİCİ VE ÇALIŞANLARIN LİDERLİK STİLİ ALGILARININ İNCELENMESİ</i>	
Mithat Durak & Emre Senol-Durak	339
<i>PSYCHOSOCIAL VARIABLES in the OLDER ADULTS LIVING at THEIR HOMES or NURSING HOMES: SELF-ESTEEM, PERCEIVED SOCIAL SUPPORT, AFFECT and FUNCTIONALITY</i>	
Emre Senol-Durak & Mithat Durak	352
<i>MULTIPLE TRAUMATIC EXPERIENCES and SYMPTOMATOLOGY OF POSTTRAUMATIC STRESS DISORDER: OLDER ADULTS SUFFERING AN EXILE and OTHER TRAUMA TYPES</i>	
Mehmet MİRİOĞLU	363
<i>KUTSAL KİTAPLARI OKUMA YÖNTEMLERİNDEN MODERNİZMİN ELEŞTİRİSİ</i>	
İlyas KAYAOKAY	393
<i>II. ABDÜLHAMİD HAKKINDA BİLİNMEYEN BİR HİCVİYE: YÜZBAŞI İLYAS MERSİYESİ</i>	
İlyas KAYAOKAY	413
<i>KLÂSİK TÜRK ŞİİRİNDE CEVHER-İ FERD YAHUT ATOM</i>	
Atilla YARGICI	424
<i>KUR'AN'A GÖRE EŞLER ARASINDAKİ SEVGİ VE ŞEFKAT</i>	
Şengül KOCAMAN	436
<i>FERNANDO ARRABAL TİYATROSUNA GENEL BİR BAKIŞ</i>	
Muhammed Felat AKTAN	442
<i>HOCAZÂDE MUHAMMED RASİM EL MALATYAVÎ</i>	
Metin EREN	452
<i>AİLE FOLKLORU BAĞLAMINDA CEMAL ŞAKAR'IN "PENCERE" ÖYKÜ KİTABI</i>	
Metin EREN	459
<i>CEMAL ŞAKAR'IN "KARA" ÖYKÜ KİTABINDA HALKBİLİM UNSURLARI</i>	
İsmail EKİNCİ	467
<i>ARAPÇA EĞİTİMİNDE "CÜMLEDEN GRAMERE" YÖNTEMİ</i>	

Ramazan TARİK	475
<i>ALLAŞÜKÜR PAŞAZÂDE VE TAKRÎBÜ'L-MEZÂHİB DÜŞÜNÇESİNE KATKILARI</i>	
Ramazan TARİK	484
<i>ŞEYH AHMED KUFTÂRÛ VE TAKRÎBÜ'L-MEZÂHİB DÜŞÜNÇESİNE KATKILARI</i>	
Mansur Teyfur	495
<i>AHİSKA AĞZINDA ARAPÇANIN VARLIĞI</i>	
Mansur Teyfur	501
<i>AZERİ ARAP DİLBİLİMCİSİ VASİM MEMMEDELİYEV'İN İLMİ KİŞİLİĞİ</i>	
Ulaş BİNGÖL	504
<i>ŞAİR-İ AZAM'IN ÖLÜMÜ ve TÜRK BASININA YANSIMALARI</i>	
Farız Yıldırım	521
<i>MİLLÎ EDEBİYAT KAVRAMI VE KAPSAMI</i>	
Farız Yıldırım	527
<i>POSTKOLONYAL MİLLİYETÇİLİK REFLEKSİ OLARAK ALAFRANGALIK: II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ</i>	
Kenan BOZKURT	543
<i>NECÂTÎ BEY'İN ŞİİRLERİNDE TÜRK KAVRAMININ KULLANIMI</i>	
Kenan BOZKURT	560
<i>ŞEYHÜLİSLÂM YAHYÂ'NIN ŞİİRLERİNDE PÜRİTENİZM ELEŞTİRİSİ</i>	
Elgün KAHRAMANOV	576
<i>RUSYA'NIN DIŞ POLİTİKASINDA ORTA ASYA</i>	
Kübra Arslan	584
<i>SOSYAL MEDYANIN, TÜKETİCİLERİN MARKA ALGISI VE SATIN ALMA DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: HAZİR GİYİM SEKTÖRÜ UYGULAMASI</i>	
Deniz ÇAKAROĞLU & Esra ÖMÜR & Cengiz ARSLAN	608
<i>EXAMINATION OF EATING ATTITUDE, EATING AWARENESS AND SOCIAL APPEARANCE ANXIETY OF UNIVERSITY STUDENTS</i>	
Deniz ÇAKAROĞLU	611
<i>FİTNESS EGZERSİZİ YAPAN KİŞİLERİN DOPİNG VE GIDA TAKVİYESİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ</i>	
Azat KIRTAY & Yüksel KELEŞ	612
<i>FEN EĞİTİMİNDE ROBOTİK UYGULAMALARIN ÖĞRENCİLERİN BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİ VE FEN EĞİTİMİNE YÖNELİK MOTİVASYONUNA ETKİSİ</i>	
Aysel TAN	620
<i>KANT'IN ONTOLOJİK DELİLE GETİRDİĞİ ELEŞTİRİLER</i>	
Aysel TAN	635
<i>TİBBÎ AÇIDAN DİNİ TECRÜBE</i>	
Hasan TAŞKIRAN	642
<i>NUHBETÜ'T-TEVARİH VE 'L-AHBAR'A GÖRE KARA KOYUNLULAR, AKKOYUNLULAR VE SAFEVİLER</i>	
Ramazan İnci	652
<i>GÖRÜNTÜLÜ TEKNOLOJİNİN ÇOCUKLARDA OBEZİTEYE ETKİSİ</i>	
Rukiye ARSLAN & Mehmet SAĞLAM & Ramazan İNCİ	658
<i>ÇOCUK VE MEDYA OKURYAZARLIĞI</i>	
İlhan ÇİÇEK & Ramazan İNCİ	672
<i>ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE YALNIZLIK VE AKRAN İLİŞKİLERİ</i>	
Necmeddin Berk HAMİDİ & İsmail KİNAY	676
<i>SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKULLARDA YETİŞTİRME PROGRAMI (İYEP) İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ</i>	
SUNA KAYMAK & MEHMET GÜL	691

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGILARININ İNCELENMESİ	
İ. Bakır ARABACI & Nazan ÇITIL BİÇEN	
<i>ÖĞRETMENLERİN KILIK VE KIYAFET UYGULAMASI KONUSUNDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ</i>	692
İ. Bakır ARABACI & Nazan ÇITIL BİÇEN	
<i>EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ ÖRENCİLERİNİN YAŞADIKLARI SORUNLAR (FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)</i>	704
Sevda KOÇ AKRAN	
<i>ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYOTELİST OLMA DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ</i>	712
Sevda KOÇ AKRAN	
<i>ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ARA TATİL ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ</i>	727
Akif AKTO	
<i>YAPILANDIRMACI EĞİTİM KURAMININ REGGIO EMİLİA'DAKİ YANSIMALARI</i>	744
Akif AKTO	
<i>ÖĞRETMEN TİPLEMELERİ BAĞLAMINDA "BİLGİ DEPOSU OLARAK ÖĞRETMEN", "ÖĞRENEN OLARAK ÖĞRETMEN" İLE "ÖĞRENMEYİ KOLAYLAŞTIRAN KİŞİ OLARAK ÖĞRETMEN" ANLAYIŞLARININ FELSEFİ DAYANAKLARI</i>	753
Mehmet Aziz Yaşar	
<i>FIKİH TARİHİNDE GÜNCEL MESELE KARAMI</i>	761
Çağla ATMACA	
<i>ENGLISH TEACHER CANDIDATES' MULTICULTURAL AND EGALITARIAN BELIEFS</i>	774
Mehmet Yıldırım	
<i>OSMANLI DEVLETİ'NDE PARA VAKIFLARININ ROLÜ</i>	790
Aytan HÜSEYNOVA	
<i>CƏNUBİ QAFQAZIN GEOSİYASİ VƏ GEOİQTİSADİ POTENSİALI</i>	791
Muhammed Fatih TURAN	
<i>TÜRKLERİN HANEFİ MEZHEBİNİ BENİMSEMESİNİ KOLAYLAŞTIRAN SEBEPLER</i>	802
Феруза ҚУРБОНОВАҚ	
<i>ИСАЖОН СУЛТОН ҲИКОЯЛАРИДА ТИЛВА БАДИИЯТ МАСАЛАЛАРИ</i>	803
Садыкова Дамежан Адилхановна	
<i>ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ТУРИСТІК АЙМАҚТАРДЫ АУДАНДАСТЫРУ</i>	804
Наранцэцэг Энхтуяа	
<i>Сошиал медиа түүний хэрэглээ</i>	805

YÖRE HALKININ TURİZM POLİTİKALARINA GÜVENİ: PAMUKKALE ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Nuray Selma Özdiçiner
Pamukkale Üniversitesi

Öğr. Gör. Ahmet Çetin
Pamukkale Üniversitesi

ÖZET

Güven ve güvensizlik dinamikleri, modern toplumu, sosyal ilişkileri ve gelişim süreçlerini anlamada temel unsurdur. Güven, toplumsal ağ içindeki siyasal ve ekonomik güçlerin inşasıdır ve siyasal tartışma ve sosyal yüzleşmeden doğar. Güven, dünyayı, kurumların işleyişini, karar alma süreçlerini, sosyal, politik ve topluluk ilişkilerini anlamak için önemlidir, çünkü insan ve sosyal yaşamın temelini oluşturur. En çok davranış bilimcileri tarafından çalışılmış kavramlardan biri olan güven, psikologlar, ekonomistler, sosyologlar, siyaset bilimcileri, yönetim, pazarlama ve turizm ve işletme bilimcileri tarafından sıklıkla çalışılan bir konu olmuştur. (Nunkoo, Gürsoy ve Ramkissoon 2013). Çeşitli araştırmalar, güvenin güvenilen kurum ya da kişi davranışı hakkında bir beklenti olduğunu göstermektedir (Earle vd., 2007; Fukuyama 1995; Uslaner 2007). Vatandaşların sahip olduğu yüksek güven ise, çalışanların devri, sinizm ve ihmal gibi yıkıcı davranışları azaltma eğilimindedir. Adalet teorisi ve sosyal değişim yaklaşımına dayanarak, vatandaşların ilgili kuruma daha fazla sadık olacakları söylenebilir. Turizmde güven, çatışmaları azaltmada, planlama ve geliştirmede etkin işbirliği ve ortaklıkları teşvik etmede yararlıdır (Beritelli, 2011). Sürdürülebilir ve demokratik bir turizm ve destinasyon gelişiminin önemli bir bileşeni ve iyi bir turizm yönetişiminin temel bir bileşenidir (Nunkoo, 2015; Nunkoo ve Smith, 2013, 2015; Nunkoo ve Ramkissoon, 2012). Yüksek güven düzeyleri, ilişkilerde çatışma riskini azaltması, memnuniyet ve bağlılığı güçlendirmesi (Palmatier vd., 2006; Macintosh, 2009; Nielsen, 2011) gibi nedenlerle önemli olup, turizm politikası geliştirenlerin dikkate alması gereken bir konudur. Turizmin sürdürülebilirliği ve gelişimi yöre halkının desteği ile mümkündür. Önceki çalışmalar, vatandaşların kurumlara duyduğu güven ile kalkınma ve hükümet politikalarına verilen siyasi destek arasındaki pozitif ilişkiyi onaylamaktadır (Nunkoo, Ramkissoon ve Gürsoy 2012). Ancak hiçbirisi yerel halkın demografik özelliklerine göre farklılık olup olmadığına odaklanmamıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin önemli destinasyonlarından biri olan Pamukkale'de yöre halkının demografik verilerinin turizm politikalarına olan güveninde farklılık oluşturup oluşturmadığını açığa çıkarmaktır. Bu ana amaç özelinde politika yapıcılarının dikkatini bu konuya çekerek sürdürülebilir turizm bağlamında yöre halkının önemini vurgulamaktır. Yapılan araştırma sonucunda cinsiyet, yaş, gelir gibi bazı demografik değişkenlerin turizm politikalarına bakışta farklılık oluşturduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yöre halkı, turizm politikaları, güven

1.GİRİŞ

Güven, başarılı ticari, kişisel ve örgütsel ilişkileri anlamak için temel bir kavramdır (Palmatier, Dant, Grewal ve Evans, 2006). Güven ve güvensizlik dinamikleri, modern toplumu, sosyal ilişkileri ve gelişim süreçlerini anlamada temel unsurdur. Güven, toplumsal ağ içindeki siyasal ve ekonomik güçlerin inşasıdır ve siyasal tartışma ve sosyal yüzleşmeden doğar. Güven, dünyayı, kurumların işleyişini, karar alma süreçlerini, sosyal, politik ve topluluk ilişkilerini anlamak için önemlidir, çünkü insan ve sosyal yaşamın temelini oluşturur (Stein ve Harper, 2003). Literatürde güven için yapılmış çok sayıda tanım (Fukuyama 1995; Mishra 1996; Nyhan 2000; Nguyen ve Rose, 2009), mevcut olmakla birlikte evrensel olarak kabul edilebilir bir tanıma bulunmamaktadır. Nguyen ve Rose (2009) güveni psikolojik bir durum olarak tanımlarken Fukuyama (1995: 27), güveni diğer üyelerin paylaştığı ortak normlara dayanan, düzenli, dürüst ve işbirliğine dayalı bir davranış topluluğu içinde ortaya çıkan beklenti olarak tanımlamıştır. Fukuyama tanımında, bir topluluk içindeki büyük ölçüde karşılıklı bir ilişkiden bahsetmektedir (Vigoda-Gadot vd., 2012). So ve Sculli (2002)'de bu karşılıklı ilişkiye vurgu yaparak, güveni, toplumun uzun süreli tutarlı ve öngörülebilir hareketleriyle oluşan değiş tokuş ilişkisinde riskler veya belirsizliklerle başa çıkmak için karşılıklı ilişkide önemli bir unsur tanımlamaktadır. Ayrıca, “güven başkalarının niyetlerinin veya davranışlarının olumlu beklentilerine dayanarak kırılabilirliği kabul etme niyetini de içeren psikolojik bir durum” olarak tanımlanmaktadır (Rousseau ve ark. 1988, 395). Nguyen ve Rose (2009)'da güveni, psikolojik bir durum olarak tanımlamışlardır.

Kamu kuruluşları incelendiğinde, güven ilişkilerine katılanlar başlıca siyasi partiler, hizmet sağlayıcıları ve hizmet alıcılarıdır. Her iki taraf, görüşlerini diğer tarafa yansıtır. Bu nedenle, kamu görevlileri ve vatandaşlar, kamu idaresinin güven oyununda önemli aktörler haline gelmektedir. Kamu yöneticileri, halkın çıkarlarının koruyucularıdır. Sahip oldukları güçleri onlara halk tarafından verilir ve halk için güvenilir ve yönetsel olarak etkili bir alanda kullanılır (Vigoda-Gadot vd., 2012). Güven, yerel topluluklar adına karar alma sürecine katılan bu bireylerin algılanan güvenilirliği ve yardımseverliğini içerir. Yerel toplulukların, bu kişilerin işi etkin bir şekilde yerine getirmedeki uzmanlığına olan inancını ifade eder (Gursoy vd., 2016). Kamu yöneticileri politikalarını belirlerken bunu asla unutmamalıdır. Turizm politikalarına olan güvende de yine turizm hizmetini alan, veren ve her ikisini etkileyen hükümet kararları yer alır ki onlar turizm politikalarının belirleyicileridir. Yerel yöneticiler ise bu politikaların uygulayıcıları olarak tanımlanabilir.

Turizmde güven, çatışmaları azaltmada, planlama ve geliştirmede etkin işbirliği ve ortaklıkları teşvik etmede yararlıdır (Beritelli, 2011). Sürdürülebilir, demokratik bir turizm ve destinasyon gelişiminin önemli bir bileşenidir. Aynı zamanda iyi bir turizm yönetişiminin temel bileşenidir (Nunkoo, 2015; Nunkoo ve Ramkissoon, 2012; Nunkoo ve Smith, 2013, 2015). Yüksek güven düzeyleri, ilişkilerde çatışma riskini azaltması, memnuniyet ve bağlılığı güçlendirmesi (Palmatier vd., 2006, Macintosh, 2009, Nielsen, 2011) gibi nedenlerle önemli olup, turizm politikası geliştirenlerin dikkate alması gereken bir konudur. Turizmin sürdürülebilirliği ve

gelişimi ancak yöre halkının desteği ile mümkündür. Türkiye açısından turizm planlamasındaki yerel halkın katılımına ilişkin eğilim “Beş Yıllık Kalkınma Planlarında görülebilir. Ancak 7. Beş Yıllık Kalkınma Planına gelene kadar bu konu ihmal edilmiştir. 7. Beş Yıllık Kalkınma Planında yerel yönetimlerin ve toplumun turizm ile ilgili kararlara katılması amaçlanmıştır. Ancak gelişmekte olan ülkelerde gelen turist sayısının artışına yönelik büyüme politikaları, kitle turizmini ve beraberinde birçok olumsuz sonucu yaratarak, toplumu göz ardı etmiştir (Hall 1994). Turizmle ilgili kararlarda yerel toplumların sosyo-ekonomik koşulları dikkate alınmamıştır. (Hall 1994; King vd. 2000; Mitchell ve Reid 2001; Scheyvens 2002; Timothy 2002; Tosun 2005). Diğer bir ifadeyle yerel toplum kararlarda söz sahibi olmamasına rağmen bunun sıkıntısını yaşayan olmuştur (Timothy 2002; Liu ve Wall 2004). Her destinasyonda aynı olmamakla birlikte, gelişmekte olan birçok ülkede turizm gelişim sürecine toplumun katılımının operasyonel, yapısal ve kültürel sınırlarının olduğu bilinmektedir. Ayrıca bu durum gelişmekte olan birçok ülkede hâkim sosyo-politik, ekonomik ve kültürel yapının bir yansıması gibidir. Yerel topluluklar için katılımcı turizm geliştirme yaklaşımını formüle etmek ve uygulamak, zahmetli sosyal, ekonomik ve çevresel değişimlere dayanan zor siyasi seçimler gerektirmektedir. Bunun için başlıca uluslararası kuruluşların, STK'ların, uluslararası tur operatörlerinin ve çok uluslu firmaların yardım ve işbirliğinin yanı sıra sosyo-politik, yasal, idari ve ekonomik yapıda tam bir değişikliğe ihtiyaç bulunmaktadır (Tosun, 2000). Turizme özgü olarak, yerel toplumun katılımı üç şekilde gerçekleşebilir: Kendiliğinden katılım (spontaneous participation), ikna yoluyla katılım (induced participation) ve baskıcı katılım (manipulative participation). Gelişmekte olan ülkelerde en çok ikna yoluyla katılım görülmektedir. Birçok gelişmekte olan ülkede sürecin başlaması ve kurumsallaşması için hükümetler merkezi bir rol oynayarak, yerel yönetimlere görev vermektedirler. Bu anlamda sivil toplum kuruluşları (STK)’nı ve yerel heyetleri desteklerler (Tosun 1999). Gelişmekte olan diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de hem turizm planlama ve kararlarına katılım, hem de buna bağlı olarak yerel halkın turizm politikalarına olan güveni farklılık gösterir.

Bu çalışmada Türkiye’nin önemli destinasyonlarından biri olan Pamukkale destinasyonundaki yöre halkının turizm politikalarına güveni sorgulanmış ve demografik verilere göre bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

2.LİTERATÜR

Çeşitli araştırmalar, güvenin güvenilen kurum ya da kişi davranışı hakkında bir beklenti olduğunu göstermektedir (Earle vd., 2007; Fukuyama 1995; Uslaner 2007). Uslaner, (2007) vatandaşların birbirlerine olan özel güveni ile genel güvenin, ilişkili olduğunu savunmaktadır. Vatandaşların sahip olduğu yüksek güven, çalışanların devri, sinizm ve ihmal gibi yıkıcı davranışları azaltma eğilimindedir. Adalet teorisi ve sosyal değişim yaklaşımına dayanarak, güven tesis edilen vatandaşların ilgili kuruma daha fazla sadık olacakları söylenebilir (Vigoda-Gadot vd., 2012).

En çok davranış bilimcileri tarafından çalışılmış kavramlardan biri olan güven, psikologlar, ekonomistler, sosyologlar, siyaset bilimcileri, yönetim, pazarlama ve turizm ve işletme

bilimcileri tarafından sıklıkla çalışılan bir konu olmuştur (Nunkoo, Gürsoy ve Ramkissoon 2013).

Kamu kurum ve politikalarına güven en çok işlenen konulardandır: Örneğin Vigoda-Gadot et al. (2012), İsrail’de devlet memurlarının vatandaşlara duyduğu güveni araştırmışlardır. Hem devlet memurlarının vatandaşlara olan güvenini (örneğin, iş tatmini, örgütsel bağlılık, örgütsel politika, kamu sektörü motivasyonu ve genelleştirilmiş güven açılarından) hem de bazılarının güvencesini sınamak için güvenin karşılıklı niteliğini temel alarak daha önceki modelleri gözden geçirerek bir model geliştirmişler ve bu model örgütsel politikaların ve genelleştirilmiş güvenin, kamu görevlilerinin vatandaşlara duydukları güvenin en güçlü belirleyicisi olduğunu ortaya koymuştur. Abbas vd. (2014) ise Kuzey Lübnan’da çevre yönetim sürecinde vatandaşların güven algısına odaklanmışlardır. Sonuçlar, insanlara devlete nasıl güvendiğini, aralarındaki ilişkiyi, katılımlarını ve devletin meşruiyetini nasıl algıladıklarını göstermektedir. Bu çalışma, Lübnan’daki vatandaşların karar alma veya çevresel faaliyetlere katılım ve işbirliğinin, doğal çevre kaynaklarının durumunu korumak ve geliştirmek için hayati önem taşıdığını göstermiştir. Mohammadi ve Zangeneh (2013) Neyshabur/İran vatandaşlarının belediyeye olan güveni üzerinde etkili faktörleri araştırmışlardır. Vatandaşların güvenlerinin kazanılması için vatandaşlık haklarının gözetilmesi, adalet, eşitlik ve etkinliğe özellikle dikkat etmek gerektiğini belirlemişlerdir.

Turizm alanında da yapılan güven çalışmaları oldukça fazladır. Örneğin; Aslan (2008), turizm planlamasına yerel toplumun katılımında öncü kuruluşların güvenini Akyaka destinasyonu üzerinde incelemiş ve en düşük güvenin STK’lara yönelik olduğunu tespit etmiştir. Gürsoy vd. (2016) ise etkinlik turizmi kapsamında 2014 FIFA Dünya Kupası özelinde yerel halkın desteğini, mega event algısı ve hükümet ile organizasyon komitesine duyulan güvene bağlı olarak araştırmışlardır. Bulgular, mega event algısı ile destekleme arasında önemli bir ilişki olduğunu göstermiştir. Hükümete olan güven, mega event algılarının önemli bir belirleyicisi olarak bulunurken, bulgular, hükümete olan güven ile destek arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ortaya koymuştur. Organizasyon komitesiyle ilgili olarak, güven ile olumlu mega event algıları arasında da pozitif bir ilişki bulunmuştur. Organizasyon komitesine olan güvenin de destek üzerinde olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir.

Turizm üzerindeki bazı çalışmalar ise turizm kurumlarında güvene ilişkin modelleri test etmişlerdir. Örneğin; Nunkoo ve Ramkissoon (2011) Sosyal değişim teorisine dayalı bir toplum destek modeli üzerinde çalışmışlardır. Model on dört varsayımsal ilişki içermekte olup, Grand-Baie/ Mauritius sakinleri üzerinde test edilmiştir. Sonuçlar toplum desteğinin, algılanan faydalardan, algılanan maliyetlerden ve toplum memnuniyetinden etkilendiğini ortaya koymuştur. Ayrıca algılanan faydanın, toplum memnuniyeti, kurumsal güven, turizmi etkileme gücü ve komşuluk ilişkilerinden etkilendiği belirlenmiştir. Toplum memnuniyeti ve komşuluk ilişkilerinin, algılanan maliyetler üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı, turizmi etkileme gücünün toplum memnuniyetini etkilemediği de belirlenmiştir. Yine Nunkoo vd., (2012) turizm kurumlarında bir kamu güven modelini test etmişlerdir. Sonuçlar, kurumların algılanan

ekonomik ve politik performansının, yerel sakinlerin turizmdeki gücünün ve kişilerarası güvenin, turizm kurumlarındaki siyasi güvenin önemli belirleyicileri olduğunu göstermiştir. Halkın güveni ile turizm için politik destek arasında da önemli bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Turizm gelişim sürecinin sosyal olarak uyumlu olmasını sağlamak için yönetimin, toplumun turizm için onayını alması önemlidir. Yapılan tüm çalışmalar, yerel halkın ekonomik kalkınma stratejilerine desteğinin politika yapıcılara olan güvenlerine bağlı olduğunu göstermektedir. (Nunkoo vd., 2012).

3.ARAŞTIRMA

3.1.Araştırmanın amacı ve önemi

Literatürdeki çalışmalar genel olarak güvene etki eden faktörler ve güven modellerini test etmeye yöneliktir. Hiçbiri yerel halkın demografik özelliklerinin güven algısı üzerinde farklılık oluşturup oluşturmadığına odaklanmamıştır. Bu çalışmada böyle bir farklılığın olup olmadığı Pamukkale yöre halkı üzerinde test edilerek literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca yöre halkının güven algısının önemine vurgu yaparak, politika yapıcıların dikkatini bu konuya çekmektir. Bu amaçla aşağıdaki hipotez oluşturulmuştur:

H1: Pamukkale yöre halkının turizm politikalarına güveni demografik verilere göre farklılık göstermektedir.

Böyle bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için Nunkoo vd. (2012) çalışmasından uyarlanarak bir soru formu oluşturulmuştur.

3.2. Araştırmanın yöntemi

Soru formu, Pamukkale destinasyonunda 2018 yılı yaz döneminde araştırmacılar tarafından yöre halkına kolayca örneklem ile uygulanmıştır. Soru formu, güvene ilişkin 25 ifadelik Likert ölçeği ve demografik verilere ilişkin 7 maddeden oluşmuştur. Öncelikle Pamukkale destinasyonunda bir ön uygulama yapılarak ölçeğin güvenilirliği test edilmiş ve ölçekte anlaşılmayan soruların olup olmadığı incelenmiştir. Güvenilirlik testi sonucunda 25 ifadelik ölçeğin alpha değeri 0,70 olarak tespit edilmiştir. Bu değer, kabul edilebilir bir düzeydir (Yıldız ve Uzunsakal, 2018). Bir milyon ve üzerindeki ana kütleye karşılık 384 örneklem sayısının yeterli olduğu belirlenmiştir (Sekeran, 2003). Buna göre toplam 400 bireye ulaşılmış, ancak elde edilen verilerin bir kısmının uç değer ve eksik veri içermesi nedeniyle 386 veri istatistik program ile analiz edilmiştir. Öncelikle verilerin dağılımına bakılmış, , basıklık ve çarpıklık katsayılarının -1 ve +1 arasında olması nedeniyle normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013: 24). Öncelikle demografik verilere ilişkin frekans analizi, ardından farklılık analizi yapılmıştır. Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi uygulanmıştır.

3.3. Veri analizi

Demografik verilere ilişkin tanımlayıcı istatistiklere bakılarak tablo 1 oluşturulmuş, ardından güven konusunda demografik verilerin farklılık analizi yapılmış ve tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 1: Demografik Veriler

	N	%		N	%
Yaş			Eğitim		
-25	56	14,5	İlköğretim	81	21,0
26-35	201	52,1	Orta öğretim	210	54,4
36-45	78	20,2	Yüksek öğretim	95	24,6
46+	51	13,2			
Medeni durum			İşyeri sahipliği		
Evli	173	44,8	İşveren	108	28,0
Bekar	213	55,2	İşgören	278	72,0
Gelir(net) TL			Bölgede çalışma süresi		
Asgari ücret (1603)	214	55,4	1 yıldan az	38	9,8
1604-1999	89	23,1	1-5 yıl	180	46,6
2000 ve üzeri	83	21,5	5-10 yıl	129	33,4
Cinsiyet			10 yıl ve üzeri	39	10,1
Kadın	145	37,6			
Erkek	241	62,4			

Pamukkale sakinleri arasında anket uygulamasını kabul eden bireylerin demografik bilgileri Tablo 1’de olduğu gibidir. Katılımcıların genel olarak genç olduğu söylenebilir. Büyük bir kısmı bekar ve erkektir. Çoğu orta öğretim düzeyinde eğitime sahip, işgören statüsünde olup asgari ücret gelir düzeyindedir. Bölgede çalışma süresi ise ortalama 1-5 yıl arasında yoğunlaşmaktadır.

Yöre halkının turizm kamu politikalarına güvenine ilişkin frekans analizinde (1-5 Likert ölçeği) ifade ortalamalarının 1,64 ile 4,68 arasında olduğu, %31’nin 2,5’in altında kaldığı, %47’ sinin 2,5 - 3 arası, %20’sinin 3-4 arası ve % 2’sinin ise 4 - 4,68 arası olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre yöre halkının turizm politikalarına güveninin çok yüksek olmamakla beraber bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiği belirlenmiş ve bu farklılıklar tablo 2’de sunulmuştur. Buna göre başlangıçta kurulan H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 2: Yöre halkının turizm politikalarına güveni

Demografik Veriler	Gruplar	Ort.	ss.	F	p	Scheffe
				t		df
Cinsiyet	Kadın	2,62	0,44	2,08	0,003	
	Erkek	2,71	0,42			
İşyeri sahipliği	İşveren	2,56	0,51	3,27	0,001	
	İşgören	2,72	0,39			
Yaş	-25	2,66	0,33	5,519	0,001	2-3,2-4
	26-35	2,76	0,44			
	36-45	2,56	0,49			
	46+	2,57	0,32			3
Gelir	*1603 TL	2,59	0,31	11,285	0,000	1-2,1-3
	1604-1999	2,78	0,51			
	2000 ve üzeri	2,80	0,54			
Bölgede çalışma süresi	1 yıldan az	2,75	0,29	5,869	0,001	2-3, 2-4
	1-5 yıl	2,76	0,43			
	5-10 yıl	2,60	0,43			
	10 yıl ve üzeri	2,51	0,47			3

*(1603 TL= Asgari ücret)

Farklılık analizi sonucunda Pamukkale yöresinde yaşayan halkın turizm politikalarına

güveninin, demografik faktörlere göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Cinsiyet, iş yeri sahipliği, yaş, gelir ve bölgede çalışma süresine göre farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre yöredeki erkeklerin turizm kamu politikalarına güveninin kadınlara oranla daha fazla olduğu söylenebilir. İşgörenlerin, işverenlere göre kamu politikalarına güveninin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. 26-35 yaş grubunun diğerlerinden özellikle de 36 yaş ve üzerinelere göre kamu politikalarına olan güveni daha yüksek belirlenmiştir. Asgari ücretle çalışanların kamu politikalarına güveninin diğerlerine göre daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Bölgede çalışma süresinde ise 1-5 yıl arası çalışanların daha fazla çalışanlara göre kamu politikalarına olan güveninin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan analiz sonucu elde edilen veriler Pamukkale yerel halkının turizm politikalarına güveninin alt ve orta düzey (%31'nin 2,5'in altında kaldığı, %47' sinin 2,5 - 3 arası civarında olduğu) olduğu söylenebilir. Turizm kamu politikalarını oluşturan ve uygulayanların bu konuya hassasiyetle yaklaşmaları turizmin bölgedeki sürdürülebilirliği açısından oldukça önemli olup, desteğin artırılması için çaba harcamaları gerektiğine işaret eder. Bunun dışında cinsiyet, iş yeri sahipliği, yaş, gelir ve bölgede çalışma süresine göre oluşan güven algısında farklılık tespit edilmiştir. Güven algısı düşük olan grupların (kadınlar, işverenler, 36 yaş ve üzerineliler ile asgari ücretle çalışanlar ve bölgede uzun süredir çalışanlar) desteklerinin artması için özellikle bunlara yönelik çalışmalar yapılması yararlı olacaktır.

Yapılan bu çalışma Pamukkale destinasyonu ile sınırlı olup, genelleştirilmesi mümkün değildir. Zaman içerisinde bireylerin güven algılarında farklılık oluşabilir. Bu nedenle bundan sonra yapılacak araştırmalarda bölgedeki halkın değişen güven algıları, farklılık oluşturan demografik faktörlerin nedenleri, destinasyon yönetimi içinde yer alan farklı kurumlara yönelik güven algıları üzerinde çalışılabilir. Sürdürülebilirlik algısı ile güven algısının birlikte araştırılması da önemli fikirler verebilir.

KAYNAKÇA

- Abbas, N. H., Van der Molen, I., Nader, M. R. & Lovett, J. C. (2015). Citizens' perceptions of trust relationships in the environmental management process in North Lebanon, *Journal of Environmental Planning and Management*, 58(9), 1511-1529.
- Aslan, A. (2008).Turizm planlamasına yerel toplumun katılımı: Saklı bahçe Akyaka üzerine bir inceleme, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19(1), 71-83,
- Beritelli, P. (2011). Cooperation among prominent actors in a tourist destination. *Annals of Tourism Research*, 38(2), 607-629.
- Earle, T. C., Siegrist, M., & Gutsche, H. (2007). Trust, risk perception and the TCC model of cooperation. İçinde M. Siegrist, T. C. Earle, H. Gutscher (Eds.). *Trust in cooperative risk management: uncertainty and scepticism in the public mind*. (first ed.) London.

Earthscan Publications.

- Fukuyama, F. (1995). *Trust: the social virtues and the creation of prosperity*. New York. Free Press.
- Gursoy, D., Yolal, M., Ribeiro, M.A. & Netto, A.P. (2016). Impact of trust on local residents' mega-event perceptions and their support, *Journal of Travel Research*, April, 1-14.
- Hall, C. M. (1994). *Tourism and politics: policy, power and place*. John Wiley and Sons, Chichester.
- Liu, A. & Wall, G. (2004). Planning tourism employment: A developing country perspective, *Tourism Management*, 27 (1), 159–170.
- Macintosh, G. (2009). Examining the antecedents of trust and rapport in services: Discovering new interrelationships, *Journal of Retailing and Consumer Services*, 16 (4) 298-305.
- Mishra, J. (1996). Organizational responses to crisis: The centrality of trust. İçinde R. M. Kramer and T. R. Tyler (Eds.), *Trust in organizations: Frontiers of theory and research*. Thousand Oaks, Sage.
- Mitchell, R. E. & Reid, D. G. (2001). Community integration, *Annals of Tourism Research*, 28 (1), 113–139.
- Mohammadi, J. & Zangeneh, M. (2013). An investigation of effective factors on the extent of citizens' trust to municipality, Case study of Neyshabur's citizens, *Geography and Environmental Planning*, 49(1), 39-43.
- Nielsen, B.B. (2011). Trust in strategic alliances: Toward a co-evolutionary research model, *Journal of Trust Research*, 1 (2) 159-176.
- Nunkoo, R. & Ramkissoon, H. (2011). Developing a community support model for tourism, *Annals of Tourism Research*, 38(3), 964–988.
- Nunkoo, R., Ramkissoon, H. & Gursoy, D. (2012). Public trust in tourism institutions, *Annals of Tourism Research* 39 (3), 1538–1564.
- Nunkoo, R., & Ramkissoon, H. (2012). Power, trust, social exchange and community support. *Annals of Tourism Research*, 39(2), 997-1023.
- Nunkoo, R., & Smith, S. L. (2013). Political economy of tourism: Trust in government actors, political support, and their determinants, *Tourism Management*, 36, 120-132.
- Nunkoo, R., Gursoy, D. & Ramkissoon, H. (2013). Developments in hospitality marketing and management: Social network analysis and research themes, *Journal of Hospitality Marketing & Management* 22 (3), 269–88.
- Nunkoo, R. (2015). Tourism development and trust in local government, *Tourism Management*, 46, 623-634.
- Nyhan, R. C. (2000). Changing the paradigm: trust and its role in public sector organizations.

- The American Review of Public Administration*, 30, 87–109.
- Palmatier, R.W., Dant, R.P., Grewal, D., & Evans K.R. (2006) Factors influencing the effectiveness of relationship marketing: A meta-analysis, *Journal of Marketing*, 70 (4), 136-153.
- Sezgin, O. M. (2001). *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*. Ankara, Detay Yayıncılık.
- Scheyvens, R. (2002). *Tourism for Development: Empowering Communities*. Essex, Pearson Education.
- Stein, S. M., & Harper, T. L. (2003). Power, trust, and planning. *Journal of Planning Education and Research*, 23(2), 125-139.
- Tabachnick, B.G. & Fidell L.S. (2013) *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.) Pearson, Boston.
- Timothy, D. J. (2002). Tourism and community development issues. In R. Sharpley & D. J. Telfer (Eds), *Aspects of Tourism, 5: Tourism and Development: Concepts and Issues* (149–164). Channel View Publications.
- Tosun, C. (1999). Towards a typology of community participation in the tourism development process, *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 10 (2), 113–134.
- Tosun, C. (2000). Limits to community participation in the tourism development process in developing countries, *Tourism Management*, 21 (6), 613–633.
- Tosun, C. (2005). Stages in the emergence of a participatory tourism development approach in the developing world, *Geoforum*, 36 (3), 333–352.
- Uslaner, E. M. (2007). Trust and risk: Implication for management, 73-95. In M. Siegrist, T. C. Earle, ve H. Gutscher (Eds.), *Trust in cooperative risk management: Uncertainty and scepticism in the public mind*. Earthscan Publications.
- Vigoda-Gadot, E., Zalmanovitch, Y. & Belonogov, A. (2012) Public servants' trust in citizens: an extension of theory and an empirical examination with structural equation modeling (SEM), *Public Organiz Rev*, 12(4):383-399.
- Yıldız, D. & Uzunsakal E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama, *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 1, 14-28.